

อำเภอหนองบัวแดง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

ชื่อ-สกุล : นายอุดมศักดิ์ เฟื่องจินดา

ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : 20 หมู่ 7 ต.ถ้ำวัวแดง อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ

โทรศัพท์ 086-8781467

Facebook - Line : 086-8781467

ปี เกิด พ.ศ. ๒๕๔๖

ระดับการศึกษา ปริญญาตรี สถาบันการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช คณะ/สาขาวิชา บริหารการศึกษา

อาชีพปัจจุบัน : ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่น

นอกเหนือจากเกษตร ระบุ.....ข้าราชการบำนาญครู

รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๒๒,๔๐๐ บาท/ปี

เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

สินค้าหลัก ไม้ผล (กล้วยหอมทอง)

แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงปลูกกล้วยหอมทอง

ฐานเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การปรับปรุงบำรุงดิน

๒. การปลูกและดูแลรักษากล้วยหอมทอง

๓. การเก็บเกี่ยวผลผลิต

๔. การคัดแยก การคัดเกรด

๕. การตลาดและการเพิ่มมูลค่า

๖. การขายพันธุ์กล้วยหอมทอง

หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

หลักสูตรหลัก จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การลดต้นทุน

๒) การเพิ่มผลผลิต

๓) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต

๔) การจัดการด้านการตลาด

๕) การแปรรูป/ เพิ่มมูลค่าผลผลิต

หลักสูตรบังคับ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) เศรษฐกิจพอเพียง

๒) เกษตรทฤษฎีใหม่

๓) การจัดทำบัญชีครัวเรือน

หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การใช้น้ำอย่างคุ้มค่า

๒) วิสาหกิจชุมชน

๓) อาชีพเสริมเพิ่มรายได้

หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก.

หลักสูตร การปลูกและดูแลรักษากล้วยหอมทองแบบครบวงจร

วัตถุประสงค์หลักสูตร

๑) เพื่อถ่ายทอดความรู้ และแนวทางในการปลูกกล้วยเป็นอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้
เนื้อหาวิชาโดยสรุป

เน้นการบรรยายความรู้ และลงแปลงเพื่อดูกระบวนการผลิต ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา ตลอดถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต และการตลาด สื่อที่ใช้ในการอบรมลงสำรวจแปลงและฝึกปฏิบัติ
ประโยชน์ที่ผู้เรียนรู้อาจได้รับ

๑. เข้าใจวิธีการปลูกกล้วย การดูแลรักษาและการตลาด

๒. มีพืชทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ
จังหวัด ระหว่างการจัดทำแผนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ระดับจังหวัด

-

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) ระหว่างการกำหนด
แผนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

-

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้นต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหลังจากเกษียณจากข้าราชการ คือ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาการเกษตร คือ ราคาและตลาดไม่แน่นอน ไม่มีการประกันราคา โดยพิจารณาข้อมูลประกอบการตัดสินใจต่อการผลิตพืชที่หลากหลาย เช่น ข้าว, มัน และอ้อยโรงงาน กระทั่งตัดสินใจเลือกการปลูกไม้ผล คือ กล้วยหอมทอง ด้วยมีผู้แนะนำ และมีตลาดแน่นอน และไม่ใช้สารเคมี และพยายามแก้ไขปัญหามาจากแรงผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ คือ การพยายามหาทางเลือก หรือพืชที่สามารถ ตอบโจทย์ในเรื่อง ราคา และความไม่แน่นอนของตลาดสินค้าเกษตร โดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้ เน้นหลัก “ศาสตร์พระราชา” ประุง บ่ม ห่มดิน

ประุง คือ การใช้ปุ๋ยคอก (มูลวัวนม) ซึ่งมีคุณภาพดีกว่าเลี้ยงแบบทั่วไป

บ่ม คือ การโรยมูลวัวนม รอบโคนต้นกล้วย เพื่อเวลาในการย่อยสลายอย่างเต็มที่

ห่มดิน คือ คลุมโคนต้นกล้วยด้วย อินทรีย์วัตถุ เช่น ฟาง ใบกล้วย เพื่อรักษาความชุ่มชื้นในดิน

และมีขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต

สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ที่มีการผลิตใน ศพก. ประกอบด้วย

กล้วยหอมทอง ๒๐ ไร่

ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้

สินค้า.....กล้วยหอมทอง.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าหน่อพันธุ์	เป็นเงิน	๔,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) ค่าจ้างแรงงาน	เป็นเงิน	๔,๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าปุ๋ยอินทรีย์	เป็นเงิน	๖๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าน้ำมัน	เป็นเงิน	๑,๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าตัดหญ้า แต่งใบ	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๗) ค่าไม้ค้ำต้นกล้วย	เป็นเงิน	๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๘) ค่าแรงงานตนเอง	เป็นเงิน	๑๓,๕๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๒๖,๐๐๐....บาท/ไร่

รายได้๔๕,๙๐๐....บาท/ไร่

รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน - บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ จำหน่าย ขายกล้วยหอมทองส่งกลุ่ม เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๒๖,๕๐๐บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน - บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี - บาท/ปี

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๑) ต่อตัวเกษตรกร สร้างรายได้ที่มีความมั่นคง ยั่งยืน
- ๒) ต่อเกษตรกรรายอื่น เป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านการปลูกกล้วยหอมทองอย่างเป็นระบบ
- ๓) ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ในแปลง สามารถทำเป็นปุ๋ยบำรุงกลับคืนสู่ดินได้ทั้งหมด
- ๔) ด้านรายได้ มีรายได้อย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ ตลอดทั้งปี

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

(๑) เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่แปลงเกษตรและชุมชนในกระบวนการผลิตนั้น จะไม่มีของเหลือใช้ วัสดุหรือส่วนต่างๆ ของกล้วย จะนำกลับมาทำเป็นปุ๋ยหมักหรือไถกลบ ซึ่งนอกจากช่วยปรับปรุงบำรุงดินแล้ว ยังสามารถช่วยให้ไถหน่อต่อเนื่องได้ถึง ๔ รุ่น ซึ่งจะช่วยย่นระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เร็วขึ้น ๓-๔ เดือน มีประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก. โดยในการผลิตกล้วยหอมทอง จะเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างสม่ำเสมอโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและปุ๋ยพืชสด มีการป้องกันและอนุรักษ์ดิน ได้แก่ การปลูกพืชคลุมดิน ปลูกปอเทือง และช่วยรักษาความชื้นในดิน โดยการใช้เศษซากผลผลิตในแปลงกล้วยเพื่อคลุมแปลง และไม่มีการเผา และการใช้การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน ได้แก่ หมั่นสำรวจตรวจแปลง ใช้สารชีวภาพ เช่น ไตรโคเดอร์มาป้องกันเชื้อรา ไถตากดิน และกำจัดวัชพืชที่เป็นแหล่งอาศัยโรคแมลง เป็นต้น

ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ มีผลงานของเกษตรกรต้นแบบ และกลุ่มกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออกนั้น เป็นที่ประจักษ์ มีผลผลิตชัดเจน มีตลาดรับซื้อแน่นอน และดำเนินงานมากกว่า ๑๐ ปี

๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ เป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้ เรื่องการผลิตกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออก แก่เกษตรกรที่สนใจ ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น ธกส. อตก. พาณิชย์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน และแปลงใหญ่ด้วย

๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ จากการเป็น เกษตรกรต้นแบบ ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเรื่อง การปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออก จึงให้ความรู้ เรื่องของการปลูกกล้วยเป็น

๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร เกษตรกรต้นแบบ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เรื่อง การปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออก จึงให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออก

๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลเกษตรกรในชุมชน หรือ เกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่อ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ เรื่อง การปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออก ด้วยการแลกเปลี่ยนแบบตัวต่อตัว หรือ ผ่านการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่กล่าวมาข้างต้น

๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ คือ การเผยแพร่ความรู้ในเรื่อง การปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออก เพื่อเป็นทางเลือกในการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจ

๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เตรียมความพร้อมสู่การปฏิบัติหน้าที่ประธานฯ ด้วยอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยน ศพก.

ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชนช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑. ได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับอำเภอ (อยู่ในช่วงปรับเปลี่ยน)

๒. เป็นประธานกลุ่มแปลงใหญ่กล้วยหอมทอง และประธานวิสาหกิจชุมชนปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออก

๓. ได้รับการพัฒนาอบรมและศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่างๆ ด้านการเกษตร และได้ต่อยอดนำมาขยายผลให้กับเกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์ฯแห่งนี้

๔. เกษตรกรและครอบครัวมีความภาคภูมิใจในการทำการเกษตรและมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง

๕. มีรายได้ สามารถพึ่งพาตนเอง

๖. เป็นเกษตรกรต้นแบบให้กับคนในชุมชนและคนทั่วไป

การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม ด้วยการเสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อทำงานส่วนรวม เปิดโอกาสให้ผู้สนใจ เรื่อง การปลูกกล้วยหอมทอง สามารถเข้ามาศึกษาดูงานได้ตลอดเวลา

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เข้าใจ หมายถึง เข้าใจธรรมชาติของแต่ละชนิดพืช เข้าใจดิน เข้าใจน้ำเข้าถึง หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้และลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และพัฒนา หมายถึง การรู้จักพัฒนา และปรับปรุงการผลิตให้ดีขึ้นเสมอ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นายปัญญา ใจวังโลก นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางสาวจิตติมา สุขวิเศษ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

นายพีรวัฒน์ รัตนานุกูล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นางณัฐวดี ชัยเสนสุข นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นายอุดมศักดิ์ เพ็งจันดา เกษตรกรต้นแบบ

นางวิไลวรรณ ผลวิสัย รองประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการส่งออก

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

Focus Group หรือการสนทนากลุ่ม เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนสอบถามแบบไม่เป็นทางการ และร่วมกันคิดวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ พร้อมตรวจสอบข้อมูลร่วมกัน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑) คำถามในการถอดบทเรียนบางข้อ มีความคล้ายคลึงกัน สามารถรวมเป็นข้อเดียวกันได้

๒) เนื่องจาก ศพก.หลักแห่งนี้ อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยน ข้อมูลบางอย่างจึงยังไม่สามารถให้รายละเอียดได้

